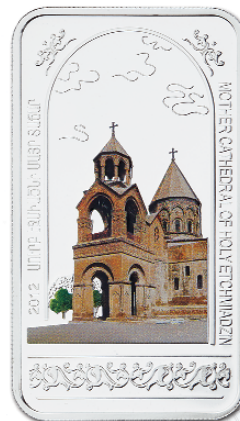

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԱՆԵՐ
2012

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

2012

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2013

Արթուր Զախադյան

ՀՀ կենսոռնական բանկի նախագահ

Տարգելի ընթերցող

«Հայաստանի Հանրապետության հուլիսի 2012» տարեկան հանդեսը ներկայացնում է ՀՀ կենսոռնական բանկի կողմից 2012 թվականին թողարկված հուլիսի 2012-ը, որոնք արագությամբ են տարվա ընթացքում նշանակալից հոբելաններն ու իրադարձությունները:

2012 թվականը լի էր համաշխարհային և համահայկական հնչեղություն ունեցող իրադարձություններով: Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանը զբաղեցրեց 12-րդ համաշխարհային մայրաքաղաք հռչակելու կադակցությամբ 2012 թվականի ապրիլի 22-ից մինչև 2013 թվականի ապրիլի 22-ը լայնածավալ միջոցառումներ անցկացվեցին ոչ միայն Հայաստանում, այլև արտասահմանում: Զբաղեցրեց միավորեց աշխարհի գրողներին, հրատարակիչներին, գրադարանավարներին, գրավաճառներին և, ընդհանուր առմամբ, բոլոր գրասերներին: Այլ երկրների հետ համագործակցությամբ անցկացվեցին լայնածավալ և

բազմաբնույթ միջոցառումներ՝ գրքի ցուցահանդեսներ, միջազգային տնավաճառներ, մրցույթներ («Լավագույն գրական ստեղծագործություն», «Լավագույն լուսանկարներ՝ լուսաստված գրքերի բովանդակության հիման վրա», այլ), սարսեսակ ծրագրեր («Գրքի նվիրատվության օր»), սեմինարներ, ֆիլմերի դրեմիերաներ: ՏՏ կենսոնական բանկն իր հերթին նշանավորեց գրքի տոնը՝ թողարկելով «Տայ գրքի տպագրության 500-ամյակ» հուշադրամը:

2012 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունում մեծ խանդավառությամբ նվեցին Հայոց բանակի կազմավորման և Շուշիի ազատագրման 20-ամյա տոնակարգերը: Այդ կառավարությամբ ՏՏ կենսոնական բանկը թողարկեց «Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ» ոսկե և արծաթե, ինչպես նաև «Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ» ոսկե հուշադրամները: Հասույթ թողարկումով նվեցին Հավաքական անվանագրության մասին լայնամասշտաբի ստորագրման 20-ամյա և լայնամասշտաբի կազմակերպության 10-ամյա տոնակարգերը: Ռուսաստանի, Հայաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ուզբեկստանի, Տաջիկստանի միջև ռազմաֆառակական միավորումը ստեղծվեց 1992 թվականի մայիսի 15-ին՝ Հավաքական անվանագրության մասին լայնամասշտաբի ստորագրմամբ: Միավորումը մեծ դեր է խաղում սլավա-խառնագրական ռեգիոնում խաղաղության և անվանագրության լուսաբանման, ինչպես նաև սոցիալականությունների չսարածման գործում:

Նշանավոր իրադարձություններից էին նաև հայ անվանի բանաստեղծաւոյ Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակը և մեծ գիտնական, արևելագետ Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակը: Անգնահատելի է այս անհատների դերը հայկական արվեստի և գիտության զարգացման գործում:

Ինչպես նախորդ տարիներին, 2012 թվականին ևս ՏՏ կենսոնական բանկը մասնակցեց «Հայաստանի լուսնությունը» միջազգային դրամագիտական ծրագրին, որի շրջանակում թողարկվեցին «Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ» շարքի 6 հուշադրամներ: Դրանք նվիրված են Հայաստանում գտնվող հայտնի վանական համալիրներին, որոնք միջնադարում եղել են խոշոր հոգևոր, կրթական, գիտական և մշակութային օջախներ:

Խոսքիս ավարտին ցանկանում եմ նշել, որ նախորդ՝ 2011 թվականի թողարկումներից «Հայաստանի խաչքարերը» հուշադրամների շարքը և Հայաստանի չորրորդ մայրաքաղաք Արաբաքի հիմնադրման 2200-ամյակին նվիրված հուշադրամը «Դրամների համաստեղություն-2012» միջազգային մրցույթին արժանացել են լուսնավոր մրցանակների, ինչը, անկասկած, ՏՏ հուշադրամների թեմատիկ խորը բովանդակության, արհեստավարժ գեղարվեստական ձևավորման և բարձր հասման որակի վառ վկայությունն է:

ՍՈՒՐԵՆ ՄԻՈՆՅԱՆ

ՀՀ կենսոռնական բանկի
Դրամաբաժանառության կարգավորման վարչության ղեկավար

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2012

2012 թվականին ՀՀ կենսոռնական բանկը թողարկել է 19 հուլիսից, որոնցից 13 թողարկումը իրականացվել է միջազգային դրամագիտական ծրագրերի շրջանակներում:

«Հայոց ղեկավարություն» թեմայի ներքին թողարկվել են «Հայոց բանկի կազմավորման 20-ամյակ» (ոսկե և արծաթե) և «Երևանի ազատագրման 20-ամյակ» (ոսկե) հուլիսիսները: «Անվանի անհատներ» թեմայի վարչական ծրագրի շրջանակներում թողարկվել է Մայիս-Նոյեմբերի ծննդյան 300-ամյակին և Հոկտեմբերի Օրդերի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված հուլիսիսներով:

Հասուն ուղեգրության է արժանի Հայ գրքի տպագրության 500-ամյակին նվիրված հուլիսիսի թողարկումը, որն իրականացվել է «Երևանի գրքի համալսարանային մայրաքաղաք 2012» ղեկավար ծրագրում ընդգրկված միջո-

ցառումների հետ մեկտեղ՝ նշանավորելով հսկողը Մեղադարձի կողմից 1512 թվականին առաջին հայկական տղազիր զրֆի՝ «Ուրբաթազրֆի» տղազրության կարևորությունը հայ ժողովրդի ազգային ինֆունքյան տղա-
տղանման և գիտության ու մշակութի հետագա զարգացման գործում:

2012 թվականի մայիսի 15-ին նշվեցին հավաքական անվանգության մասին տղայմանագրի ստորագրման 20-ամյա և տղայմանագրի կազմակերտու-
քյան 10-ամյա տարեդարձերը, ինչի կառակցությամբ թողարկվել է տղայմա-
նագրով միավորված 7 երկրների ռազմադադադական ուժն ու հզորությունն
արտադրող արծաթե հուշագրամ: Այն համալրել է «հայասանը և միջազգա-
յին հանրությունը» հուշագրամների թեմատիկ շարքը:

2012 թվականին հհ կենտրոնական բանկը շարունակել է համագործակ-
ցությունը Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» և Շվեյցարիայի «International
Coin House» ընկերությունների հետ: «հայասանի տասնությունը» միջազգա-
յին դրամագիտական ծրագրի շրջանակում թողարկվել են «հայկական վան-
դեր և եկեղեցիներ» շարքի «Էջմիածին», «Գնդեվան», «Նորավան», «Մանա-
հին», «Կեչառիս» և «Գուգլան» հուշագրամները: Գեռնա 2011 թվականին
«Մենամարտի արվեստը» միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում
թողարկված «Զյոդո» և «Ուոու» հուշագրամներին ավելացել են ևս երկու՝
«Կարսեն» և «Կոխ» հուշագրամները: Լեհասանի դրամահատարանի առա-
ջարկությամբ միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում թողարկ-
վեց «Մերգեյ Փարաջանով» հուշագրամը:

Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերության հետ համագործակցու-
քյան արդյունքում 2012 թվականին թողարկվել է «Նոյյան տաղան» արծաթե
հուշագրամների յուրահատուկ շարք՝ բաղկացած երեք նույնատիպ, սակայն
տարբեր խաշեր (7,77 գ, 15,55 գ և 31,1 գ) ունեցող հուշագրամներից: հարկ է
նշել, որ այս հուշագրամները՝ շնորհիվ համաբրիտանական թեմատիկայի և
գեղեցիկ ձևավորման, մեծ տարածում գտան արտասահմանյան երկրներում:

Բոլոր մանրամասնությունները վերը նշված թողարկումների վերաբերյալ՝
ինչտես բովանդակային, այնտես էլ տեխնիկական չափանիշների առումով,
կարող եք գտնել «հուշագրամներ 2012» տարեկան տարբերականում: Ավանդա-
բար տարբերականը ներկայացնում է նաև հակիրճ տեղեկատվություն հհ կենտ-
րոնական բանկի հետ համագործակցող դրամահատարանների և նկարիչ-դի-
զայներների մասին, ամփոփում 2012 թվականին կայացած հուշագրամների
մրցույթների արդյունքները, ծանոթացնում 2013 թվականի հհ հուշագրամնե-
րի թողարկման ծրագրին:

1 000 դրամ
արժաթ, 925⁰
33,6 գ
ութանկյուն
40,0 մմ
դրուժ
ասամնավոր
500 հաւ

Թեմա՝
Հայոց ղեսականություն
(Հայաստանի գիւղիւծ ուծեր)

Շրջանառության մեջ են դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետադրը և հազդը	նսկի, 900 ⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրքը	ասամնավոր
Տոյաբանակը	500 հաս

Շուժի ազատագրման 20-ամյակ

Թեմա՝
Հայոց թէսականություն
(Հայաստանի զինված ուժեր)

Հուլիսի 20-ը նվիրված է Շուժի (Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն) ազատագրման 20-ամյակին (1992 թ. մայիսի 9): Շուժի ազատագրումը հայկական ռազմական ուժերի առաջին նշանակալից հաղթանակն էր Արցախյան ազատամարտում: Ճակատամարտը տեղի է ունեցել 1992 թ. մայիսի 8-ին. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերը՝ զնդադե

Ա. Տեր-Թադևոսյանի հրամանատարությամբ, ազատագրել են Շուժին: Հայ մարտիկները, գրոհելով միաժամանակ 4 ուղղություններով, աչքի են ընկել կազմակերպվածությամբ, բացառիկ խիզախությամբ ու վճռականությամբ և մայիսի 9-ին ամբողջովին ազատագրել են հայոց հինավուրց բերդափառը: Շուժի ազատագրումը ժամանակն անհրաժեշտություն էր՝ կոչված վերականգնելու հայրենի հողի վրա հա-

յերի ադրեյու անկախության իրավունքը, ամրապնդելու մարտում կոչված հայոց հաղթական ոգին: Այստեղ բնակություն են հաստատել նախկին շուժեցի և ԼՂՀ սարքեր վայրերից եկած հայեր. գործում են դպրոցներ, մշակույթի օջախներ, եկեղեցիներ:

Հուլիսի 20-ի դիմելու հավերժության նշանի ֆոնի վրա դրված է Շուժի Սուրբ Ամենափրկիչ Ղազանչեցոց եկեղեցին: Ներքին մասում հուլիսի 20-ի անվանական արժեքն է՝ «10 000 ԴԴԱՄ», իսկ եզրագծով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» մակագրությունը և թողարկման տարեթիվը՝ «2012»:

Հուլիսի 20-ի դարձնելու դրամաներում է «Ոսկե արծիվ» բնագույնի և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը: Եզրագծով՝ «ՇՈՒՇԻ ԱԶԱՏԱԳՐՄԱՆ 20-ԱՄՅԱԿ» մակագրությունն է:

Էմիգրանտների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հուլիսի 20-ը հասվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

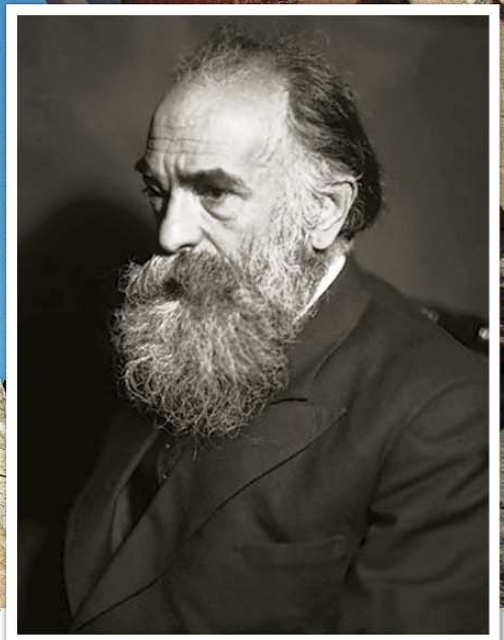
Շրջանառության մեջ է դրվել 25.01.2012 թ.:

Անվանական արժեք	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Ուրակը	դրոֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տողափանակը	500 հատ

Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակ

Թեմա՝
Անվանի անհասներ (գիտություն)

Հուադրամի դիմերեսին տասկերլած են Օրբելու հնագիսկան չափագրումներից մի հասված, Էմիսածի ածաթյա ցուցանմուներ և գրառումով քարե սալիկ՝ Ադրամար կղզուց: Հուադրամի վերևի աջ մասում թողարկման տարեթիվն է՝ «2012», ներևի մասում անվանական արժեքը՝ «1000 ԴՐԱՄ» և ամբողջ եզրագծով՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» մակագրությունը:

Հուադրամի դարձերեսի աջ մասում Օրբելու դիմադասկերն է, ձախ մասում՝ Անիի 1910 թ. հնագիսկան արշավի ցուցանմու՝ կարաս: Վերևի մասում՝ «125 ամյակ» և ներևի մասում՝ «ՀՈՎԱՏԵՓ ՕՐԲԵԼԻ JOSEPH ORBELI 1887 1961» մակագրություններն են:

Էմիսներեք երեքհանգ՝ Մարտան Մարտանյան:

Հուսադրամի դարձերեսի աջ մասում Օրբելու դիմապատկերն է, ձախ մասում՝ Անիի 1910 թ. հնագիտական արձավիցյունով՝ կարաս: Վերևի մասում՝ «125 ամյակ» և ներքևի մասում՝ «ՀՈՎՍԵՓ ՕՐԲԵԼԻ JOSEPH ORBELI 1887 1961» մակագրություններն են:

Հուսադրամը հասվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահասարանում:

Printed on 12/12/2012

BOOK YOUR FUTURE

Տայ գրքի տղազրության 500-ամյակ

Թեմա՝
Հայկական մշակույթ
(Մշակույթի պատմություն)

Տավաֆական անվանգության մասին դայմանագրի ստորագրման և կազմակերպության սարեդարձեր

Թեմա՝
Հայաստանի և միջազգային հանրությունը

Հուլիսին նվիրված է Հավաքական անվանագրության մասին լիարժեք (ՀԱԼ) ստորագրման 20-ամյակին և Հավաքական անվանագրության մասին լիարժեք կազմակերպության (ՀԱԼԿ) 10-ամյակին:

ՀԱԼ-ը ստորագրվել է 1992 թ. մայիսի 15-ին: Անդամ երկրներն են՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, Բելառուսի Հանրապետությունը, Ռուսաստանի Դաշնությունը, Ղազախստանի Հանրապետությունը, Ղրղզստանի Հանրապետությունը, Տաջիկստանի Հանրապետությունը և Ուզբեկստանի Հանրապետությունը: Պայմանագրի համաձայն՝ անդամ երկրները համատեղ ջանքերով դիմակայում են, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ վերացնում իրենց ինքնիշխանությանը և տարածքային ամբողջականությանը ուղղված ռազմական սպառնալիքներ: 2002 թ. ՀԱԼ-ի հիման վրա ստեղծվեց ՀԱԼԿ-ը, որի գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝ անդամ երկրների արտաքին քաղաքականությունների համադրումը, ռազմական ու ռազմաքաղաքական համագործակցությունը և ժամանակակից սպառնալիքներին ու մարտահրավերներին դիմակայումը: 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ին Մալաթի Բաղրամյանի անվան զորավարժարանում ՀԱԼԿ-ի օղորդակցված արձագանքման հավաքական ուժերի մասնակցությամբ տեղի են ունեցել «Փոխգործակցություն-2012» համատեղ զորավարժություններ:

Հուլիսին դիմերեսին լիարժեք են ՀՀ զինանշանը և անդամ երկրների դրոշները, որոնց մեջտեղում Արարատ լեռան ոճավորված լիարժեք է և թողարկման տարեթիվը՝ «2012»: Զինանշանից ներքև հուլիսին անվանական արժեքն է «1000 ԴՐԱՄ»: Վերևի և ներքևի կիսաբաժանված լիարժեք է «ՀԱՎԱԶԱՐԱՆ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐ» և «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»:

Հուլիսին դարձերեսի կենտրոնում լիարժեք են ձյուղակված ծառ և ՀԱԼԿ-ի լիարժեքները: Վերևի և ներքևի կիսաբաժանված լիարժեք է «ԿԱԶՄԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ 10-ԱՄՅԱԿ» և «ՍՏՈՐԱԳՐՄԱՆ 20-ԱՄՅԱԿ»:

Լիարժեքների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրդիյան:

Հուլիսին հասվել է Նիդերլանդների արհայական դրամահատարանում:

Շրջանառության մեջ է դրվել 17. 12. 2012 թ.:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925 ⁰
Տրամագիծը	40,0 մմ
Քաշը	33,6 գ
Ուրվը	դրոշմի՝ սամոյոսդապոթյանը
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	200 հատ

Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ

(6 հուլիս 2012)

Թեմա՝

Ճարտարապետական հուշարձաններ

Հուլիսամյակը բողոքական է «Հայաստանի տաճարային» միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում և նվիրված են Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարին, Նորավանքին, Գնդեվանքին, Սանահինի վանքին, Գուգարի վանքին և Կեչառիսի վանքին:

Հուլիսամյակի դիմելու տարեկան են ՀՀ զինանշանը և հուլիսամյակի անվանական արժեքը՝ «1000 ԴԲԱՄ», ներքին եզրագծով մակագրված է «REPUBLIC OF ARMENIA», իսկ աջ եզրագծով ուղղահայաց՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»:

Հուլիսամյակի արտադրությունը և ստացումը նախատեսվում է Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» ընկերությունը:

Հուլիսամյակը հասվել են Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

«Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճար», «Նորավանք» և «Գնդեվանք» հուլիսամյակները շրջանառության մեջ են դրվել 15. 09. 2012 թ., իսկ «Սանահինի վանք», «Գուգարի» և «Կեչառիսի վանք» հուլիսամյակները՝ 12. 11. 2012 թ.:

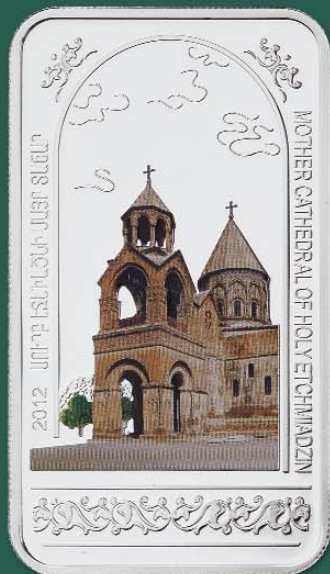

Անվանական արժեք
Մետաղը և հարգը
Քաշը
Չափը
Որակը
Դրամաշուրջը
Տղամանակը

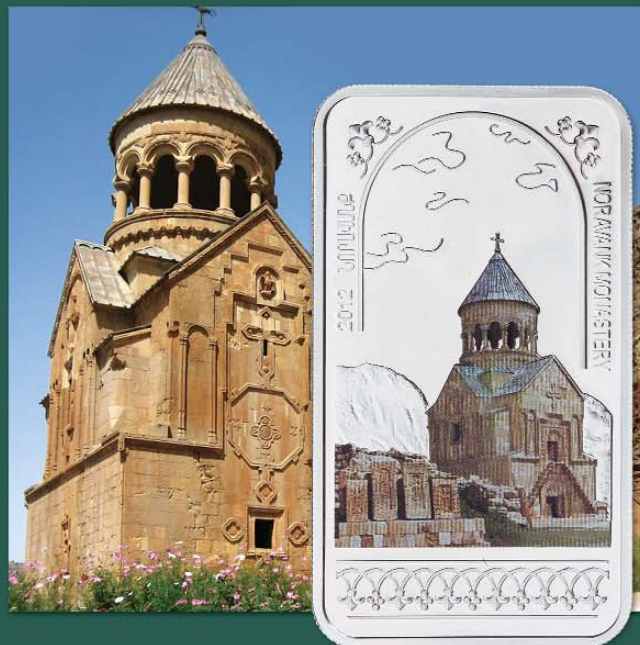
1 000 դրամ
արծաթ, 925⁰
25 գ
27 x 47 մմ
դրոմֆ
ասամնավոր
մինչև 2 500 հաս՝
յուրաքանչյուր ժողովուրդ

Սբ. Էջմիածնի Մայր սաճար

Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածինը Հայ առաքելական եկեղեցու հոգևոր և վարչական կենտրոնն է, աշխարհասփյուռ հայության սրբազան ուխտատեղին և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի նստավայրը: Այստեղ է գտնվում Մայր Տաճարը՝ հայ առաքելական եկեղեցու գլխավոր կրոնական ժողովրդի: Այն կառուցվել է 301-303 թթ. Գրիգոր Լուսավորչի և Տրդատ Գ թագավորի օժանդակությամբ այն վայրում, որտեղ, ըստ Գրիգոր Լուսավորչի նկարագրման, իջել է Հիսուսը՝ Աստծո միածին որդին (Էջմիածին): XVII դարում տաճարի արևմտյան կողմին կցակառուցվել է առհասարակ զանգակատունը, իսկ XVIII դարում՝ թանգարանի մասը, որտեղ պահպանվում են հայկական եկեղեցական արվեստի բազմաթիվ գործեր: Տաճարի ներքին լուսավորվել են Նաղառ Հովնաթանի, ավելի ուշ՝ Հովնաթան Հովնաթանյանի որմնանկարներով:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում պատկերված է Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը: Զախ եզրագծով «2012 ՄՈՒՐԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐ» և աջ եզրագծով՝ «MOTHER CATHEDRAL OF HOLY ETCHMIADZIN» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքևի մասում պատկերված են զարդանախշեր:

Նորավանք

Նորավանքը միջնադարյան եկեղեցական համալիր է (XIII-XIV դդ.), որը գտնվում է Վայոց ձորի Ամաղու գյուղից 3 կմ հյուսիս-արևելք: Պարսպաձև համալիրը ներառում է Սբ. Կարադեհ գլխավոր եկեղեցին և գավիթը, Սմբատ իշխանի դամբարանը և երկհարկ Սբ. Ասվածածին դամբարան-եկեղեցին: Ուռուցքով են գավթի արևմտյան դռան և լուսամուտի ձևակերպող քարե քարձառանդակները, որոնց հեղինակն է Մովսիսը, և մուտքի բարավորին փայտե Ասվածածինը մանուկ Հիսուսի հետ:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում պատկերված է Նորավանքը: Զախ եզրագծով «2012 ՆՈՐԱՎԱՆԿ» և աջ եզրագծով՝ «NORAVANK MONASTERY» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքևի մասում պատկերված են զարդանախշեր:

Գնդեվանք

Գնդեվանքը միջնադարյան եկեղեցական համալիր է, որը գտնվում է Վայոց ձորի մարզի Գնդեվա գյուղից արևմուտք՝ Արփա գետի ձախ ափին: Համալիրի հիմնական կառույցը՝ Սբ. Ստեփանոս եկեղեցին, կառուցվել է 931-936 թթ.: Մյուսյաց Մուկի իշխանուհու աջակցությամբ. ժինարարությունը ղեկավարել և եկեղեցու ներսը որմնանկարներով զարդարել է Եղիշե երեցը: Եկեղեցու բակում կան X-XVI դդ. խաչքարեր և օրորոցաձև սաղանաքներ:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում լուսկերված է Գնդեվանքը: Զախ եզրագծով «2012 ԳՆԴԵՎԱՆՔ» և աջ եզրագծով՝ «GNDEVANK MONASTERY» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքևի մասում լուսկերված են զարդանախեր:

Սանահինի վանք

Սանահինը վանական համալիր է, որը գտնվում է Լոռու մարզի Ալավերդի քաղաքում: X-XIII դդ. հոգևոր, մշակութային և գիտակրթական նշանավոր կենտրոն էր: Համալիրի կազմում են Սբ. Աստվածածին և Ամենափրկիչ եկեղեցիները, 3 զավիթ, գրասունը, զանգակասունը, ձեմարանը, Սբ. Գրիգոր փոքրաչափ եկեղեցին՝ մաստաբ: 2001 թ. Սանահինի համալիրն ընդգրկվել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի համաշխարհային մշակութային արժեքների գրանցամասշտնում:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում լուսկերված է Սանահինի վանքը: Զախ եզրագծով «2012 ՍԱՆԱՀԻՆ» և աջ եզրագծով՝ «SANAHIN MONASTERY» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքևի մասում լուսկերված են զարդանախեր:

Գոժալանք

Գոսպականը XII-XIII դդ. վանական համալիր է, որը գտնվում է Տավուշի մարզի Գոս գյուղում: Ամրանումը ստացել է նշանավոր գիտնական, առակագիր և մանկավարժ Մխիթար Գուշի ղափակին, ով 1188 թ. հիմնադրել է վանքը: Վանքի գլխավոր եկեղեցին՝ Սբ. Աստվածածինը, կառուցվել է 1191-1196 թթ.: Համալիրն ընդգրկում է նաև Սբ. Գրիգոր եկեղեցին, Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին, գավիթը, 2 մասունք, երկհարկանի զբոսայգի-գանձակասունը:

Հուսադրամի դարձերեսի կենտրոնում դասկերված է Գոշավանքը: Զախ եզրագծով «2012 ԳՈՇԱՎԱՆՔ» և աջ եզրագծով՝ «GOSHAVANK MONASTERY» մակագրություններն են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքևի մասում դասկերված են զարդանախեր:

ԿԵՀԱՌԻՍԻ ՎԱՆՈՒ

Կեչառիսը XI-XIII դդ. վանական համալիր է, միջնադարյան Հայաստանի նշանավոր կրոնական և մշակութային կենտրոններից: Գտնվում է Կոտայքի մարզի Ծաղկաձոր քաղաքում: Համալիրը կազմված է Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ, Սբ. Նսան, Կաթողիկե և Սբ. Հարություն եկեղեցիներից, գավթից և 2 մասուրից: Գլխավոր՝ Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցել է Գրիգոր Մազիստը 1033 թ.: 2000 թ. Կեչառիսի վանքը վերածվել է և դարձել Կոտայքի թեմի առաջնորդանիսը:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում դասկերված է Կեչա-
ռիսի վանքը: Ջախ եզրագծով «2012 ԿԵՉԱՌԻՍ» և աջ եզ-
րագծով՝ «KECHARIS MONASTERY» մակագրություններն
են: Վերևի աջ և ձախ անկյուններում և ներքի մասում դաս-
կերված են զարդանախեր:

Մենամարտի արվեստը

Թեմա՝
Մոդերն

«Կարասե՛ն» և «Կոխ» հուշադրամները շարունակում են «Մենամարտի արվեստը» միջազգային դրամազինական ծրագրի շրջանակում թողարկված հուշադրամների շարքը:

Էսփիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Մուրիմյան:

Կարաստ

Կարասեն (կարասե-դո, «դասարկ ձեռքի ճանադարհ») ճադոնական մարսարվեստի սեսակ է, որը ձևավորվել է ճադոնական Օկինավա կղզում՝ հետագայում սարածվելով ամբողջ աշխարհում: Այն ունի սդորսային, կիրառական և ավանդական ուղղություններ, որոնց մեջ ընդգրկված են բազմազան ոճեր:

Հուադրամի դիմերեսին դասկերված են Օկինավա կղզում գտնվող Մյուրիձյո դալասի Մյուրեյնոն հայցնի դար-դասներ և հուադրամի թողարկման տարեթիվ՝ «2012»:

Վերսի և ներսի կիսաաշագծերով մակագրված են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000 ԴՐԱՄ» և «REPUBLIC OF ARMENIA 1000 DRAM»: Եզրագծով սեղադրված են զարդանախեր:

Հուսադրամի դաճերեսի կենտրոնում դասկերված են երեք մարզիկներ, որոնք կասարում են կարասե մարզաձևին հասուկ հնարքներ: Կիսա-երջագծով մակագրված է «ԿԱՐԱՏԵ» և «KARATE»:

Հուսադրամների արտադրությունը և սահածումը նախա-
ձեռնել է Շվեյցարիայի «International Coin House» ընկե-
րությունը:

Հուշարամները հասվել են Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարանում:

Շրջանառության մեջ են դրվել 12.11.2012 թ.:

Անվանական արժեքը
Մետադր և հարգը
Քաշը
Տրամագիծը
Որակը
Դրամառույթը
Տոյաբանակը

1 000 դրամ
արծաթ, 925⁰
28,28 գ
38,61 մմ
դրուՖ՝ սամոդոսդագրոթյամբ
ասամնավոր
մինչև 5 000 հաւ

Կոխ

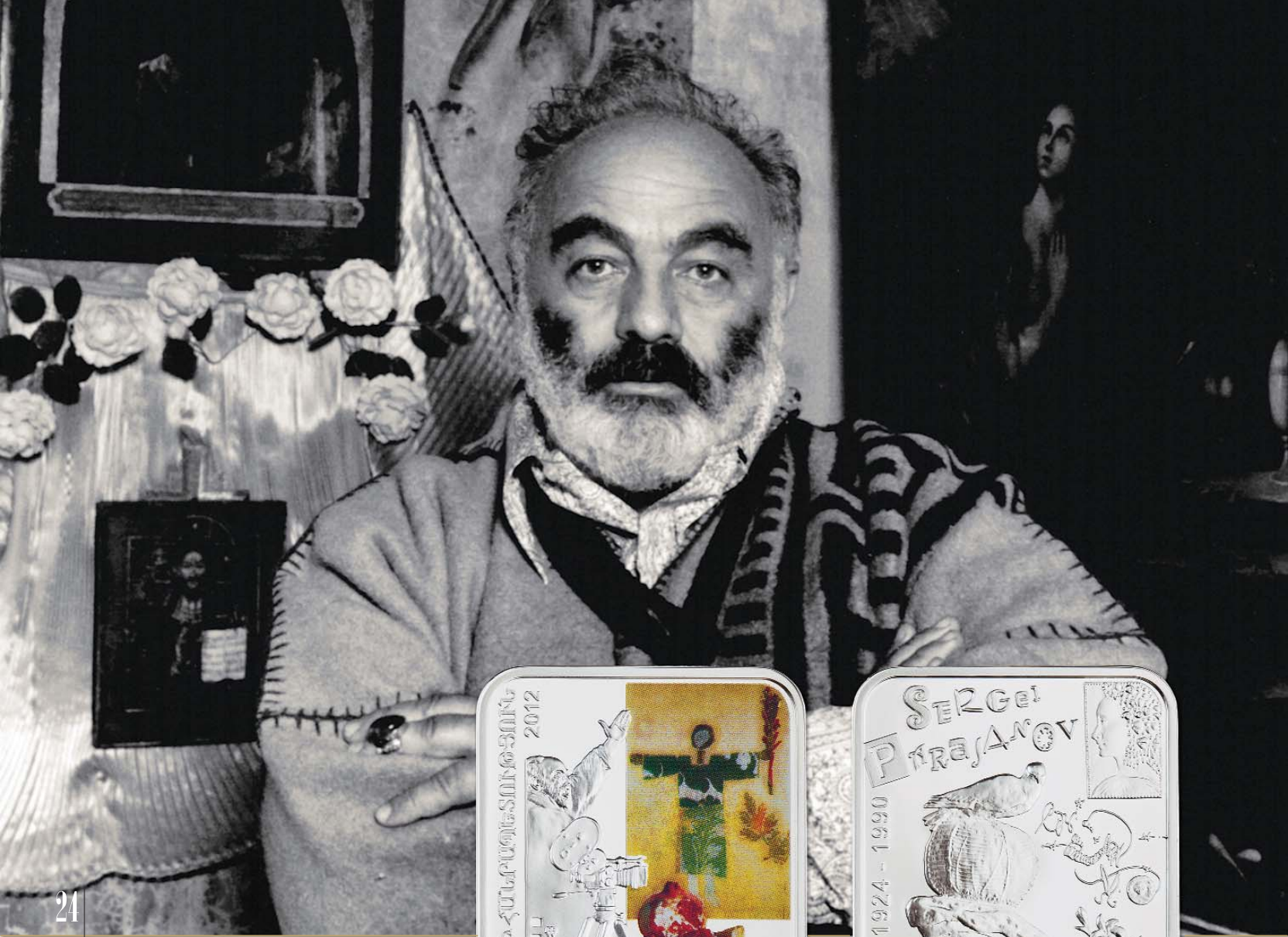
Կոխը հայկական ազգային ըմբամարտի տեսակ է: Առանձնահատկ է նրանով, որ նախքան զոհմարտի սկիզբը մրցակիցները թաքում են ազգային թյար: Նախկինում կոխը ազգային տոնախմբությունների, հարսանիքների և այլ հավաքույթների անբաժան մասն էր և ուներ կարևոր մշակութային և դաստիարակչական նշանակություն: Ըմբիցներից հայտնի են Սադուն Արծրունին (XIII դ.), Հակոբ Ջուղայեցին (XVII դ.), Սիմոն Փեղիվոնը և այլք:

Հուադրամի դիմերեսին տպագրված են Սևանի թերակղզում գտնվող «Սևանավանք» հայկական վանական համալիրը և հուադրամի թողարկման տարեթիվը՝ «2012»: Վերևի և ներքևի կիսաերջագծերով մակագրված են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000 ԴՐԱՄ» և «REPUBLIC OF ARMENIA 1000 DRAM»: Եզրագծով սեղադրված են զարդանախեր:

Հուսադրասի դարձերեսի կենտրոնում տասկերված են երկու ըմբիճներ՝ լեռների ֆոնի վրա: Աջ և ձախ հասվածներում տասկերված են ազգային սարագներով նվագողներ: Կիսաբազմաթիվ մակարված են «ԿՈՒՍ» և «KOKH»:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետադր և հարգը	արժաթ, 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	դրուՖ՝ սամդոսդագրությամբ
Դրամաշուրքը	ասամնավոր
Տոյաբանակը	մինչև 5 000 հաս

Մերգեյ Փարաջանով

Թեմա՝
Հայկական մեակույթ
(գիտություն, գրականություն, արվեստ)

«Մերգեյ Փարաջանով» հուշադրամը թողարկվել է միջազգային դրամագիտական ծրագրի շրջանակում:

ՄԵՐԳԵՅ ՓԱՐԱՋԱՆՈՎԸ (Սարգիս Փարաջանյանց, 1924-1990 թթ.) հայտնի կինոռեժիսոր է, նկարիչ, կոլաժի վարդես: Ավելի քան 20 լիամետրաժ և վավերագրական ֆիլմերի ռեժիսոր և սցենարիստ է: Իր կինոարվեստում որդես ստեղծագործական սկզբունք լայնորեն օգտագործել է կոլաժը՝ անվանելով արվեստի այս ժանրը «խառնած ֆիլմ»: Ունի մոտ 1400 գործեր՝ կոլաժներ, գծադրվածներ, հավաքածուներ, սիկնիկներ, գլխարկներ, որոնք ցուցադրված են Մերգեյ Փարաջանովի թանգարանում (Բ. Երևան):

Հուշադրամի դիմերեսի աջ մասում դասկերված է Մերգեյ Փարաջանովի կոլաժից հասված, ձախ մասում՝ Փարաջանովը կինոխցիկով: Դրանից աջ՝ ձեղնված նուրբ է, իսկ ձախ՝ դրամահասարանի ֆիլմային նշանը: Ներքին մասում հուշադրամի անվանական արժեքն է՝ «DRAM 100 ԴՐԱՄ» և ՀՀ զինանշանը: Ներքին և ձախ շրջագծերով «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրություններն են և հուշադրամի թողարկման տարեթիվը՝ «2012»:

Հուշադրամի դարձերեսի կենտրոնում Փարաջանովի դիմադասկերն է, որից վերև «SERGEI PARAJANOV» ոճավորված մակագրությունն է: Վերևի աջ անկյունում Փարաջանովի «Ֆաբերժեի հիշատակին» կոլաժից հասված է, իսկ դրանից ներքև՝ Փարաջանովի ինքնաստորագրությունը: Ձախ կողմում ուղղահայաց մակագրված են նկարչի ծննդյան և մահվան տարեթիվերը՝ «1924-1990»:

Էսթիզների հեղինակ՝ Ուրսուլա Վալեժակ:

Հուշադրամի արտադրությունը և տարածումը նախաձեռնել է Լեհաստանի դրամահասարանը:

Շրջանառության մեջ է դրվել 12.06.2012 թ.:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ
Տոյաֆանակը	մինչև 5 555 հաս

Թեմա՝
Հայաստանի դատություն

Շրջանառության մեջ են
դրվել 25.12.2012 թ.:

30 L E W N R W S G E R 2012

Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամները րս շարքերի և թողարկման տարեթվերի (1994 - 2012)

Հայոց ժեսականություն

«Արցախ»	(արժաք, 1994 թ.)
«Ազգային ժողովի շենք»	(արժաք, 1995 թ.)
«Կիլիկյան թագավորություն»	(արժաք, 1995 թ.)
«Արսաբեայան թագավորություն»	(արժաք, 1995 թ.)
«Արախունյաց թագավորություն»	(արժաք, 1995 թ.)
«Բագրատունյաց թագավորություն»	(արժաք, 1995 թ.)
«Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001)»	(արժաք, 2001 թ.)
«Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991-2006)»	(արժաք, 2006 թ.)
«Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991-2011)»	(արժաք, 2011 թ.)

Հայաստանի զինված ուժեր

«Հայաստանի զինված ուժեր»	(նսկի/արժաք, 2005 թ.)
«Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակ»	(նսկի, 2007 թ.)
«Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ»	(նսկի, 2007 թ.)
«Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ»	(նսկի/արժաք, 2012 թ.)
«Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ»	(նսկի, 2012 թ.)

Հայ զորավարներ

«Մարալ Բաղրամյան-100»	(արժաք, 1997 թ.)
«Գարեգին Նժդեհ»	(արժաք, 2001 թ.)
«Մարալ Բաբաջանյան-100»	(արժաք, 2006 թ.)

Հայկական դրամներ

«Ճախարակ»	(արժաք, 1994 թ.)
«Ազգային դրամի 5 տարին»	(արժաք, 1998 թ.)
«Ազգային դրամի 15 տարին»	(արժաք, 2008 թ.)

Հայաստանը և միջազգային հանրությունը

«ՄԱԿ-50»	(արժաք, 1995 թ.)
«Հայաստան-Միջուկ համաժողով»	(արժաք, 1999 թ.)
«Նոր հազարամյակ»	(արժաք, 2000 թ.)
«Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ»	(արժաք, 2001 թ.)
«Միջազգային բնեռային տարի»	(արժաք, 2006 թ.)
«Վիեննայի Միսիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակ»	(արժաք, 2011 թ.)
«Հավաստական անվանագրության մասին դաշնամագրի ստորագրման և կազմակերպության տարեդարձեր»	(արժաք, 2012 թ.)

Անվանի անհատներ

Գրականություն

«Պուշկին-200»	(արժաք, 1999 թ.)
«Վիլյամ Սարգյան-100»	(նսկի, 2008 թ.)
«Խաչատուր Աբովյան-200»	(նսկի, 2009 թ.)
«Բաֆֆի-175»	(նսկի, 2010 թ.)
«Վահան Տերյան-125»	(նսկի, 2010 թ.)
«Միսաք Մեծարենց-125»	(նսկի, 2011 թ.)

Կերպարվեստ

«Արշիլ Գորկի-100»	(նսկի, 2004 թ.)
«Մարտիրոս Սարգյան-125»	(նսկի, 2005 թ.)
«Հակոբ Գյուրջյան-125»	(նսկի, 2006 թ.)
«Ժան Գառգու-100»	(նսկի, 2007 թ.)
«Վարդգես Սուրենյանց-150»	(արժաք, 2010 թ.)
«Թորոս Ռոսլին-800»	(նսկի, 2011 թ.)

Երաժշտություն	
«Արամ Խաչատրյան-100»	(նսկի/արձաթ, 2002 թ.)
«Կոմիտաս»	(նսկի, 2006 թ.)
«Սայաթ-Նովա-300»	(նսկի, 2012 թ.)

Գիտություն	
«Անանիա Շիրակացի-1400»	(արձաթ, 2004 թ.)
«Արսեն Միկոյան-100»	(արձաթ, 2005 թ.)
«Վիկտոր Համբարձումյան-100»	(արձաթ, 2008 թ.)
«Մովսես Խորենացի-1600»	(արձաթ, 2010 թ.)
«Լեո-150»	(արձաթ, 2010 թ.)
«Հովսեփ Օրբելի-125»	(արձաթ, 2012 թ.)

Կինո, թատրոն, կրկես	
«Լեոնիդ Ենգիբարյան-75»	(արձաթ, 2010 թ.)

Սպորտ	
«Տիգրան Պետրոսյան-70»	(արձաթ, 1999 թ.)

Ծառսարաղեսական հուշարձաններ

«Սարգսարդյան»	(արձաթ, 1994 թ.)
«Սասունցի Դավիթ»	(արձաթ, 1994 թ.)
«Գառնի»	(արձաթ, 1994 թ.)
«Գանձասարի վանք»	(արձաթ, 2004 թ.)
«Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ» (Մթ. Էջմիածնի Մայր սաճար, Նորավանք, Գնդեվանք, Սանահին, Գոռավանք, Կեչառիս)	(արձաթ, 2012 թ.)

Հայկական մշակույթ

Մշակույթի լուսանկարներ	
«Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ»	(նսկի, 2002 թ.)
«Մասյան ողբերգության» լուսանկար 1000-ամյակ»	(արձաթ, 2002 թ.)
«Սահակ Ա Պարթև»	(արձաթ, 2005 թ.)
«Վռամապետի արքա»	(արձաթ, 2005 թ.)
«Մխիթար Գոչի Դասասանագրի 825-ամյակ»	(արձաթ, 2009 թ.)
«Գլաձորի համալսարանի 725-ամյակ»	(արձաթ, 2009 թ.)
«Ավեստայի ճեմարանները հայ մանրանկարչությունում» (Ավեստա, Մոզերի երկրագործությունը, Մոսկ. Երուսաղեմ, Համբարձում)	(արձաթ, 2010 թ.)
«Հայաստանի խաչքարերը» (Գնդեվանք, Գոռավանք, Կեչառիս, Սանահին, Էջմիածին, Նորավանք)	(արձաթ, 2011 թ.)
«Հայ գրի տպագրության 500-ամյակ»	(արձաթ, 2012 թ.)

Գիտություն, գրականություն, արվեստ	
«Մասենադարան-50»	(արձաթ, 2007 թ.)
«Հովհաննես Այվազովսկի»	(արձաթ, 2006 թ.)
«Սյունիքի լեռնային անվան օդերային և բալետի թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ»	(արձաթ, 2008 թ.)
«Ջազ»	(արձաթ, 2010 թ.)
«Թեոդոր Աֆենսովիչ»	(արձաթ, 2010 թ.)
«Մերգեյ Փարաջանով»	(արձաթ, 2012 թ.)

Կրոն	
«Սբ. Էջմիածին»	(նսկի/արձաթ, 1998 թ.)
«Անի»	(նսկի/արձաթ, 1998 թ.)
«Աղթամար»	(նսկի/արձաթ, 1998 թ.)
«Հաղթանակ»	(արձաթ, 1998 թ.)
«XX դարի հայոց կաթողիկոսներ»	(նսկի, 2008 թ.)
«Սբ. Սարգիս զորավար»	(նսկի, 2009 թ.)

Դիցարանություն

«Անահիս Ասվածուհի»	(նսկի, 1997 թ.)
«Նոյի վայրէջքը Արարսից»	(նսկի, 1999 թ.)
«Հայկ Նահապետ»	(նսկի, 2007 թ.)

Հայաստանի դասնություն

«Երկրաբաժնի 10-ամյակ»	(արձաք, 1998 թ.)
«Տիգրան Մեծ»	(նսկի, 1999 թ.)
«Տիգրան Մեծ»	(նսկի, 2003 թ.)
«Պետքանկի 110-ամյակ»	(արձաք, 2003 թ.)
«ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 10-ամյակ»	(նսկի 2008 թ.)
«Աճի-1050»	(նսկի, 2011 թ.)
«Արսաւս-2200»	(նսկի, 2011 թ.)
«Նոյյան տաղան»	(արձաք, 2012 թ.)

Հայաստանի բուսական և կենդանական աշխարհ

Բուսական աշխարհ

«Ծիրան»	(արձաք, 1994 թ.)
«Հայկական խաղող»	(արձաք, 2007 թ.)
«Ծաղիկների գեղեցկությունը» (Պալանոս Արշուկենկոյի, Լվաձաղիկ Զանգեզուրի, Արսենի Հայաստանյան, Քրիստ Աղամի)	(արձաք, 2010-2011 թթ.)
«Նուռ»	(նսկի, 2011 թ.)

Կենդանական աշխարհ

«Կովկասյան ջրասամույր»	(արձաք, 1997 թ.)
«Հայկական ոռո»	(արձաք, 1998 թ.)
«Կովկասի կենդանական աշխարհ» Լայնականջ ոգնի Անդրկովկասյան գործ արջ	

Կովկասյան անտառակառու
Միջերկրածովային կրիա
Առաջավորասիական ընձառյուծ
Լայնաբիթ բադ
Իշխան
Հայկական իծ
Բեզարյան այծ
Հայկական մուֆլոն
Կովկասյան թավոն բվիկ
Անդրկովկասյան սակիրյան կորագլուխ

(արձաք, 2006-2008 թթ.)

Սղոռ

«Շախմատի օլիմպիադա»	(արձաք, 1996 թ., «LIALOOSIN»)
«Շախմատի օլիմպիադա»	(արձաք, 1996 թ., «ROYAL MINT»)
«XVIII ձմեռային օլիմպիական խաղեր»	(արձաք, 1998 թ.)
«1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն»	(արձաք, 1998 թ.)
«Առաջին համահայկական խաղեր»	(արձաք, 1999 թ.)
«2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն»	(արձաք, 2004 թ.)
«Շախմատի 37-րդ օլիմպիադա»	(նսկի, 2006 թ.)
«Ֆուտբոլի արձաններ» Պելե, Էյսեբիո, Յաչին, Բեկենբաուեր, Բոնեկ, Կեմոնես, Կոյի, Պլասինի	(արձաք, 2008-2009 թթ.) (արձաք, 2010-2011 թթ.)
«Մենամարտի արվեստը» (Ջյուդո, Ուու, Կարասե, Կոյս)	(արձաք, 2011-2012 թթ.)

Այլ թեմաներ

«Կենդանակերտի նշաններ» Խոյ, Տուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս, Կեռն, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոս, Ջկներ	(արձաք, 2007-2008 թթ.)
«Կենդանակերտի նշաններ» Կեռն, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոս, Ջկներ, Խոյ, Տուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս	(նսկի, 2008-2009 թթ.)

2013 թվականի Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների թողարկման ծրագիր

Վահրամ Փափազյան-125

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	նսկի, 900 ⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրջը	ասամնավոր
Տղախանակը	1 000 հաս

Ստեփան Աղաջանյան-150

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Զափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրջը	հարթ
Տղախանակը	500 հաս

Բենիամին Մարգարյան-100

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրջը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Արա Բեհարյան-100

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Զափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրջը	հարթ
Տղախանակը	500 հաս

Ազգային դրամի 20 սարին (1993-2013 թթ.)

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999 ⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրջը	հարթ, համարակալված
Տղախանակը	500 հաս

Հայկական այբուբենի սառերը

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ / 500 դրամ
Մետաղը և հարգը	նսկի, 999 ⁰ / արծաթ, 999 ⁰
Քաշը	3,89 գ / 15,55 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ / 30,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրջը	ընդհանրապես ասամնավոր
Տղախանակը	200 հաս յուր. ճեսակից

Հայկական այբուբենի սառերը

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ / 500 դրամ
Մետաղը և հարգը	նսկի, 999 ⁰ / արծաթ, 999 ⁰
Քաշը	3,89 գ / 15,55 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ / 30,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրջը	ասամնավոր
Տղախանակը	նսկի՝ մինչև 5 000 հաս / արծաթ՝ մինչև 8 000 հաս

Դրամահասարաններ

ՀՀ կենսրոնական բանկը 2012 թվականին համագործակցել է Լեհաստանի և Նիդեռլանդների դրամահասարանների, Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust», Շվեյցարիայի «International Coin House» և Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերությունների հետ: Լիխտենշտեյնի «Coin Invest Trust» ընկերությունը կազմակերպել է «Հայկական վաներ և եկեղեցիներ», Շվեյցարիայի «International Coin House» ընկերությունը՝ «Մենամարտի արվեստը» միջազգային դրամագիտական ծրագրերի ժառանգներում թողարկված հուշանշանների արտադրությունը և սարածումը: Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» ընկերությունը կազմակերպել է «Նոյյան սաղան» երեք ժառանգի հուշանշանների արտադրությունը ու սարածումը:

Լեհաստանի դրամահասարան

Լեհաստանի դրամահասարանը առաջին եվրոպական դրամահասարանն է, որի հետ ՀՀ կենսրոնական բանկի համագործակցությունը սկսվեց 1993 թ. և շարունակվում է առ այսօր: Լեհաստանի դրամահասարանի առաջարկով է հասվել միջազգային դրամագիտական ծրագրի ժառանգում թողարկված «Մերգեյ Փարաջանով» հուշանշանը:

Նիդեռլանդների արհայական դրամահասարան

Նիդեռլանդների արհայական դրամահասարանը ՀՀ կենսրոնական բանկի հետ համագործակցում է 1998 թ-ից: Այդ ժամանակից առ այսօր Նիդեռլանդների դրամահասարանում են հասվել 40-ից ավելի հայկական հուշանշաններ: ՀՀ կենսրոնական բանկի 2012-2013 թթ. հուշանշանների թողարկման ծրագրով նախատեսված հուշանշանների արտադրության համար ընկերության ընտրության նպատակով կազմակերպված մրցույթին հաղթող է ճանաչվել Նիդեռլանդների արհայական դրամահասարանը: Այստեղ են հասվել «Սայաթ-Նովա-300», «Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ», «Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ (ոսկի / արծաթ)», «Հովսեփ Օրբելի-125», «Հայ գրիի տպագրության 500-ամյակ» և «Հավաքական անվանագրության մասին լայնամասշտաբի ստորագրման և կազմակերպության ստորագրում» հուշանշանները:

«Coin Invest Trust» ընկերություն

«Coin Invest Trust» ընկերությունը հիմնադրվել է 1970 թ.: Գրասենյակը գտնվում է Լիխտենշտեյնում: Ընկերությունը միջազգային դրամագիտական շուկայի խոշորագույն ներկայացուցիչներից է. համագործակցում է սարքեր երկրների կենտրոնական բանկերի, դրամահասարանների և համաժխարհային ճանաչում վայելող բազմաթիվ ընկերությունների հետ, նրանց լիցենզիայով կազմակերպում հուշանվերի արտադրությունն ու արածումը:

Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարան

«Մայեր» դրամահասարանը հիմնվել է 1871 թ. Բեռլինում: Եվրոպական երկրների առաջավոր դրամահասարաններից է, որտեղ հասվում են միայն թանկարժեք մետաղներից լիցենզիայով հուշանվեր արտադրողներ: 2012 թ. «Մայեր» դրամահասարանում են հասվել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Մենամարտի արվեստը» և «Հայաստանի լիցենզիայով» միջազգային դրամագիտական ծրագրերի շրջանակում թողարկված հուշանվերների արտադրությունը:

«International Coin House» ընկերություն

«International Coin House» ընկերությունը ստեղծվել է Ըվեյցարիայում Ֆյուրիխի մերձակայքում: Այն ստեղծվել է 2009 թ.: Չնայած նորամուտին, ընկերությունը այսօր հանդիսանում է առաջատարներից մեկը միջազգային շուկայում. համագործակցում է սարքեր երկրների կենտրոնական բանկերի, դրամահասարանների և արվեստագետների հետ: Ընկերությունը կազմակերպում է գործընկեր կենտրոնական բանկերի կողմից լիցենզիայով հուշանվեր արտադրողներ և մետաղադրամների արտադրությունը, մշակում և իրականացնում է միջազգային դրամագիտական ծրագրեր: Ստեղծման օրվանից համագործակցում է ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ:

«Geiger Edelmetalle» ընկերություն

«Geiger Edelmetalle» ընկերությունը գտնվում է Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքի մերձակայքում: Ընկերությունը զբաղվում է թանկարժեք մետաղների արդյունահանմամբ, ունի սարքեր ֆաբրիկայի, արծաթե, ոլաշինե ձուլակոթերի և ներդրումային դրամների հասման արտադրման, միջազգային շուկայում թանկարժեք մետաղներից լիցենզիայով արտադրողների վաճառքի իրականացնող առաջատար ընկերություններից է: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ «Geiger Edelmetalle» ընկերությունը համագործակցում է 2011 թ-ից, երբ առաջին անգամ թողարկվեցին հայկական «Նոյյան սաղան» արծաթե ներդրումային դրամները:

Printed on 6/12/2012

«Տարվա հուշադրամ»

«Արսաւաթի հիմնադրման 2200-ամյակ»՝ 3-րդ սեղ

Էսֆիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրդիյան:

Հուշադրամը հասվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետադր և հարգը	սկի, 585 ⁰
Քաշը	15,6 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Որակը	հասուկ
Դրամաշուրքը	հարթ
Տոյաֆանակը	1 000 հաս

Ներքին մրցույթ - 2012

2012 թ. ՀՀ կենսոնական բանկը չորրորդ անգամ կազմակերպեց «Տարվա լավագույն ոսկե հուշադրամը» և «Տարվա լավագույն արծաթե հուշադրամը» անվանակարգերով ներքին մրցույթ: Մրցույթին ներկայացվել էին ՀՀ կենսոնական բանկի կողմից 2012 թ. թողարկված բոլոր հուշադրամները: «Տարվա լավագույն ոսկե հուշադրամը» անվանակարգում նախադասվությունը սրվել է «Մայաթ-Նովա-300» հուշադրամին, իսկ «Տարվա լավագույն արծաթե հուշադրամը» անվանակարգում՝ «Մեղեյն Փարաջանով» հուշադրամին:

Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակին նվիրված հուշադրամի էմիզների հեղինակն է Տիգրան Չոբանյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ՉՈՔԱՆՅԱՆԸ 1986 թ-ից ԽՍՀՄ ճարտարադեսների միության անդամ է, 1992 թ-ից՝ Հայաստանի ճարտարադեսների միության անդամ: Երիտասարդ ճարտարադեսների ստեղծագործական հանրադասական ստուգատեսի դափնեկիր է, ինչդեպ նաև մրցութային և ճարտարադեսական նախագծերի հեղինակ՝ Հայաստանում և Ռուսաստանում: Բազմիցս մասնակցել է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հուշադրամների էմիսիաների ընթացքի մոդասակնով կազմակերպված մրցույթներին:

Մեզդեյ Փարաջանովին նվիրված հուշադրամի էմիզնե-
րի հեղինակն է Ուրսուլա Վալեժակը:

ՈՒՐՍՈՒՆԱ ՎԱՆԵԺԱԿԸ լեռ դիպային է: ՀՀ կենսո-
նական բանկի կողմից միջազգային դրամագիտական ծա-
գրերի օրջանակում թողարկված որոշ հուշադրամների էմիզ-
ների հեղինակ է («Կենդանակերոյի նշանները», «Թողոր
Ախնեսովիչ» և այլն):

Բովանդակություն

Նախարան		2
Հուլիսի 2012		4
Անվանի անհատներ	«Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակ»	6
Հայոց լեզվաբանություն	«Հայոց բանական կազմավորման 20-ամյակ»	8
	«Ծուխի ազատագրման 20-ամյակ»	10
Անվանի անհատներ	«Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակ»	12
Հայաստանի դատություն	«Հայ գրի տպագրության 500-ամյակ»	14
Հայաստանը և միջազգային հանրությունը	«Հավաքական անվտանգության մասին դաշնագրի ստորագրման և կազմակերպության ստեղծումը»	16
Ճարտարապետական հուշարձաններ	«Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ»	18
	Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճար	19
	Նորավանք	19
	Գնդեվանք	20
	Սանահինի վանք	20
	Գոռավանք	21
	Կեչառիսի վանք	21
Սղոթ	«Մենամարտի արվեստ»	22
	Կոխ	23
Հայկական մշակույթ	«Սերգեյ Փարաջանով»	24
Հայաստանի դատություն	«Նոյյան սաղան»	26
ՀՀ հուլիսները ըստ ժամերի և թողարկման տարեթվերի (1994-2012)		28
2013 թ. ՀՀ հուլիսների թողարկման ծրագիր		31
Դրամահատարաններ		32
Մասնակցություն մրցույթներին	Միջազգային մրցույթ - 2012	34
	Ներքին մրցույթ - 2012	35

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2012

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրահարություն

Կազմեցին՝ Նունե Տեղյանը, Լուսինե Այվազյանը, Սուսաննա Պետրոսյանը
Խմբագիր՝ Հարություն Համբարձումյան
Դրամների լուսանկարները՝ Ռուբեն Մարտիրոսյանի
Ձևավորումը՝ Արամ Ուռույանի

Տպագրանակը՝ 400

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Էլեկտրոնային հասցե՝ emission@cba.am
Ինտերնետային կայք՝ www.cba.am